

Брежан Празник Христовог Рођења

**Свети Николај Охридски и
Жички**

**Он једини је потребан свету.
Нико други...**

Христос се роди, љубазна браћо и децо!
Где се роди Христос? Не у царским
дворовима, да не кажу подвлашћени: Он је
с царевима а није с нама!

И не у богаташкој раскоши, да не кажу
сиромаси: Он је с богаташима а није с нама!

И не у великом граду, где бедни људи
тешко долазе до стана, да се на каже:
Стеснио нас је!

И не у топлој соби, да
не кажу страдалници по
хладним избама: лако је њему!
И уопште не међу људима, да не кажу људи:
тежак нам је!

Него се благи Господ родио међу
овцама, које му ништа нису замериле.
Родио се на месту ничијем, у пећини
хладној, између града и села, између
својина и присвојених баштина. Родио се
на стопи земље ничије, Божије. Ту стопу
земље нико није искоришћавао, осим
овце, и оне сасвим ретко. И овце му нису
замериле, што се родио код њих, на камену
застртом сламом.

Родио се на камену ничијем, да свима
буде прав, и да свима понуди спасење.

Родио се у мраку, као да покаже да је дошао
у мрак овога света – Он, велика Светлост.

Па смо се онда питали оборених глава:
када се Господ јавио свету? Јавио се у мучно
време, када се Бог није славио, када није
било мира на земљи, и када је место добре
воље владала зловоља међу људима.

Он се није јавио у време каквога
праведнога цара, да се не каже: помагао му
је тај цар!

Нити се Он јавио у време поштења и
правде међу људима, да се не каже: лако је
било наговорити поштене на поштење и
праведне на правду!

Нити се Он јавио у време радости
и светлости у срцима људским, да се
на каже: што је морао доћи да радује
радосне и светли просвећенима!
Него се кротки Господ јавио у време цара
крволока у Јерусалиму, и царева тирана по
свим народима и племенима.

Јавио се он у време упрљаног поштења
и погажене правде међу људима.

Јавио се усред свеопште жалости и
очајања и мрака у душама свију људи.
У то време родио се Син Божји свету, баш у
то време када је најпотребнији био свету, и
када људима није могао помоћи нико осим
Њега.

Зато су Га поздравили добродошлицом
и ангели и људи, и сиромашни и богати,
цареви и мудраци са Истока.

О, како би Га и ми данас поздравили,
да се јави! О, како је он данас потребан
завађеним народима, огрубелим људима,
отупелим савестима, заслепљеним
душама! Као насушни хлеб гладноме, и као
изворска вода жедноме!

Народима и људима нашега времена
нико није потребнији од Њега. Нико им,
уопште, данас није ни потребан осим Њега.

Без Њега су многи заборавили славити
Бога на висини. Без Њега су народи вођени
из рата у рат, из несреће у несрећу. Без
Њега је зловоља узела маха међу људима и
распламтила огањ пакости и саможивости.

Он једини је потребан свету. Нико
други.

Свети Игњатије Брјанчанинов

Страсти су зле навике; врлине су добре навике...

Све страсти се развијају у човеку зато што им он попушта; учесталим попуштањем склоност прелази у навику, а кроз навику страст постаје насилни господар над човеком. „Бој се злих навика“, рекао је преподобни Исак Сиријски, „више него демона.“

Чим грешна жеља, или страст, почне да дејствује у нама, треба је одбити. Следећег пута она ће да делује већ слабије, а напokon и да потпуно утихне. Али ако постиже задовољење, она сваки следећи пут дејствује са новом снагом, стиче све већу власт над добром вољом, и на крају ствара навику.

Сагрешења која смо навикли да чинимо изгледају нам незнатна, колико год била тешка. Ново сагрешење ужасава душу, и неће се она брзо одлучити да га учини.

Страсти су зле навике; врлине су добре навике. Овде је реч о оним страстима и врлинама које је човек стекао и усвојио својом делатношћу, својим животом. Понекад су у делима отачким страстима названа разна својства болести, коју је пад изазвао у нама, разне врсте грешности, заједничке свим људима; са тим страстима се рађамо; врлинама се називају човекова природна, наравна, добра својства. Такве страсти и такве врлине не стављају никакав одлучујући печат на човека; тај печат ставља склоност, усвајана добровољно, сталним или честим задовољавањем те склоности, сталним испуњавањем њених захтева.

Хришћанин мора да се удаљава не само од директно грешних навика него и од свих које воде у грех: на пример, од навике на раскош, од разнежености, расејаности. Понекад најбезначајнија навика везује наше ноге, и оставља нас на земљи – а морали бисмо бити на небу.

Ако се неко у зрелом добу спремио да служи Христу, и, по несрећи, већ стекао много порочних навика, или навика

раскоши и разнежености, које обично држе душу у стању слабости, тај не мора да се предаје унијнију и дводушности; он мора да храбро ступи у борбу против злих навика. Победа над њима није немогућа, уз Божију помоћ.

Одлучна слободна воља, осењена и укрепљена Христовом благодаћу, може да победи и најзапуштеније навике.

Навика се на почетку жестоко одупире ономе ко хоће да скине њен јарам; испрва изгледа непобедива, но временом, током непрестане борбе против ње, при сваком непоковавању њој, она постаје све слабија.

Ако се у продубљивању борбе, због ко зна каквих неочекиваних околности, деси да будеш побеђен, не збуњуј се, не падај у безнађе: поново почињи борбу. Присилну борбу против порочних страсти Бог урачунава човеку у мучеништво, и који је у тој борби однео победу, тај добија венац исповедника, јер се подвизава ради Закона Христовог.

Милостиви и свемогући Господ прима свакога који Њему долази, пружа десницу да придржи наше слабости. И зато, макар сав био у злим навикама, као у тешким ланцима, не очајавај у стицању слободе.

Ступи у невидљиву битку, бори се храбро и непоколебиво, великодушно подноси своје поразе. Понекад нас Бог препушта саме себи да бисмо опитно познали колико смо слаби у таквој својој самоћи, и да бисмо се због тог познања неодступно држали Бога, јер Он једини може да победи грех у онима који истински желе да виде да је грех у њима побеђен. Амин.

Свештеник Павле Гумеров

О депресији и борби са њом

Жалост, патње, душевни бол, плач – обична су емоционална реакција човека на тешке животне околности.

Кад умире ближњи, ретко ко ће остати индиферентан, равнодушан према том догађају. Сам Господ наш Исус Христос се заплакао, кад је дошао на гроб Свог пријатеља Лазара.

Ми не можемо остати равнодушни према тешким потресима. Као прво, наше емоције нам помажу да преживимо стрес, а као друго, помажу нам да мобилишемо снагу потребну за борбу с потешкоћама. Њихова улога је у томе да нас покрену на неко деловање.

Међутим, невоља је кад емоције загосподаре над нама. Кад западнемо у дуготрајно стање туге, нисмо далеко од депресије.

Човек који је био у стању депресије и који је уз Божију помоћ смогао снаге да је победи, након тога се с ужасом сећа ње као кошмарног сна. Све оно што га је узнемиравало тад, и што му се чинило као чудовишни проблем, сад изгледа смешно и бесмислено. Какве се мисли обично мотају по глави човека утонулог у тугу? „Све је лоше, у мом животу нема ничег доброг, нико ме не воли, не разуме, у мом животу нема никаквог смисла“.

И, наравно, самооптуживање: „Ја сам најнесрећнији на свету, баксуз, глупи ништавни човек, доносим људима само патње“. У читавом том монологу најзабрињавајући и најапсурднији су

категорички закључци: све, ништа, нико, нај итд.

Сваком иоле здравом и урачунљивом човеку, који се не налази у стању дуготрајне депресије, јасно је да не може бити све лоше. То је апсурд. Сваки човек има могућности за живот и срећу, само депресиван човек то упорно не жели да примети. Свакако, има и здравље (у овој или оној мери), посао, вештине, навике, блиске људе, рођаке и пријатеље, а то значи да има могућности да воли и да буде вољен. И свако то схвата.

Из човека не проговара његов разум, већ неко други. Ко? Његова страст, која је загосподарила његовом душом и свешћу. И као што смо устврдили, страсти нису власништво наше душе; оне долазе споља, ми их само пуштамо у себе.

Сада је јасно ко нам шапатом намеће мисли о бесмислености живота и нашој потпуној неспособности. Зли дух туге. И ми га покорно слушамо, присвајајући његова „послања“ за своје сопствене мисли. Овде треба да се присетимо, како се борити са лошим мислима. Принцип је исти: не сматрати их својим и не пуштати их у дом наше душе. А уколико су оне већ овде, треба их терати метлом за смеће и што скорије настанити на њихово место друге подстанаре, тј. светле, добре мисли.

Опасност туге, тј. депресије је у томе, што је она страст; то значи да делује као свака од осам страсти.

С једне стране, мучи човека (сећате се, страст значи мучење), а с друге стране, пружа гомилу пријатних осећања – у супротном, нико не би доспео на ђаволску удицу. Ма колико то било чудно, у неком смислу се допада слатки плен страсти и оном којег мучи туга. И због тога није нимало једноставно избавити се из тог стања, те због тога тако лоше делују утехе ближњих; човек не очекује исцељење, јер је обузет самосажалењем и уопште не жели да се утеша. Туга заиста може опијати као вино или наркотик, и лакше је депресивном човеку да пребива у тој топлој мочвари која гута, неголи да се избори са својом немоћи.

Савети из духовног наслеђа

Старца Јована Крестјанкина

Ви користите најразличитије техничке изуме које је створио човек, али не без Бога, јер је Господ недвосмислено рекао: *Без Мене не можете чинити ништа*. И компјутер је изум као и све остало. У Писму је речено: *Све ми је дозвољено, али ништа не сме имати власт над мном*. Ако човек на компјутеру твори дело Божије и у славу Божију, на пример, ако припрема богослужбене књиге или светоотачку књижевност, онда се човек тиме спасава. Међутим, уколико технику користи за сваку непристојност и за недоличне игре, онда он очигледно пропада. Одлучите сами. Један исти технички изум некеме служи на спасење а некеме на пропаст. Нека вас Бог умудри!

*

Чини ми се да Ви погрешно замишљате улогу духовног оца. Зар рођени отац живи због свог детета? Тако је и духовни отац само Ваш помоћник, саветник и молитвеник, који Вам даје благослов за оно што предлагате. Чак ни у манастирима не постоји такво послушање за монахе, какво Ви замишљате.

Ви сте породичан човек, и отац Ф. је сасвим у праву кад Вас оријентише ка оном најважнијем – ка бризи о породичном животу. Како ће се и у чему та брига испољити – то је унутрашња ствар, и зависи од Вашег труда и Ваших могућности. Неопходност да се живи на хришћански начин предстоји свима: и мирјанима и монасима. Међутим, путеви су различити, па ће се тражити и различити одговори. Стваралачки подижите своју породицу. Не могу сви уметници да сликају иконе; усталом, нема ни потребе за толико икона, колико је оних који желе да их сликају. Свет не би могао да живи ни без лекара, ни без учитеља, ни без уметника, јер би у противном осиромашео и оболео. Сваки твори своје дело и дужан је да га извршава као Божије послушање – са радошћу и љубављу.

*

Да ли државни руководитељи – било да су комунисти, демократи или неки други – имају силу и власт? Не постоји власт која није од Бога. За време док је био на катедри, Свети епископ Нон је преживео две смене власти. И управитеља – многобошца (паганина) и управитеља – хришћанина он је сусрео на исти начин: крстом и поздравном беседом.

Међутим, многобошца је поздравио као бич у руци Божијој а православног као милост и благослов Божији.

Не заборавите на то. У свим временима, светом управља промисао Божији. Зар ћемо и њему судити? Трпљење, спасоносно трпљење, у свим временима обећава спасење. Спашће се онај ко претрпи, тј. остане до краја веран Богу.

*

Живот је, чедо моје, школа која траје читавог живота и у којој повремено полагамо испите из духовности. Желим ти да пођеш у ту школу, а не да судиш површно о људима и животу. За почетак, покушај да упознаш себе и животе истински православних хришћана који су већ окончали свој живот и кроз њега пронели свој крст. Животом руководе три воље: Божија, демонска и наша, човечија. Човека нико не може да ослободи од борбе што ће уследити за избором који он начини. Нека се не догоди, драга Н., да у време оне страшне катастрофе зачујемо Господњу одлуку: *Не познајем вас!* Ти би желела да будеш са Богом али без крста. То, међутим, не може тако.

Свештеник Георгије Максимов

Неколико речи о православној мисији

Треба се трудити да наша личност не засени Христа у очима оних којима проповедамо. Треба се учити смиревању свог ума пред учењем Цркве, то јест, пред истином. Онај, ко не жели или не уме то да ради, тешко да ће бити добар мисионар, какве год методе – старе или нове – он користио. Треба схватити да православно мисионарство – није „лов на душе“ у којој је количина обраћених битна по сваку цену, већ сведочење о Христу, у коме је важан квалитет и адекватност тог сведочења.

А добити такав квалитет и адекватност могуће је само једним средством – сваки мисионарски рад мора бити праћен стрпљивим духовним напором мисионара на очишћењу свог срца од страсти и довођењу свог живота у склад са заповестима Христовим.

До тренутка када се то не догоди, речи мисионара, како год биле громке, интелегентне и красноречиве, остаће празне и неће дотаћи срца оних којима су те речи упућене.

Важно је сећати се и савета који је Свети Инокентије Аљаскидао младом Светитељу Николају Јапанском: „У почетку заволи оне којима желиш да говориш о Христу, затим учини да и они тебе заволе, а затим им говори о Христу“. То не значи да треба чекати до старости док се све то не догоди: и Св. Инокентије и Св. Николај су почели

да проповедају будући веома млади. То значи да управо такво расположење треба стећи приликом намере да проповедаш, да се духовно устремљујеш према томе, и чак ако је човек на самом почетку пута, за правилан поглед и саму одлучност, Господ ће му дати силу и разум, како све то учинити на најбољи начин. Ако не љубимо оне којима проповедамо, нас нико неће почети да слуша, и ако се сами не трудимо да изнутра поправимо себе, и својим делима оповргавамо оно што говоримо – нико нам неће поверовати.

Неретко говоре: ето код нас, у Православној Цркви то и то није тако, постоје такви и такви недостаци, и тобож из неког разлога нама не долазе људи, управо зато се по мери раста Цркве не умањује, већ расте у друштву број оних који је мрзе.

И да ако би, тобож, направили неке реформе, ако би предузели нека дејства, ако би постали другачији, бољи хришћани, онда би сви ти људи, који се равнодушно, па и непријатељски односе према нама, изменили свој односи дошли у храм.

Мислим да је то највећа заблуда. Заиста ми, садашњи Православни, имамо много тога неправилног у животу, и треба да се исправљамо, кајемо се и мењамо. Али, ми треба да се исправљамо не пред спољашњим светом, већ пред Богом и не из разлога што нам спољашњи не долазе, већ зато што нам греси сметају да идемо ка Богу; а треба да се мењамо не у сагласности са захтевима секуларног друштва, већ у сагласности са заповестима Христовим.

Огромна већина људи, који су далеко од Цркве, не иду у храм не зато што код нас нечега нема или што нешто није тако, или што смо ми такви лоши, што смо недостојни да прихватимо њих, тако добре, или зато што им нешто мало објашњавамо или зато што објашњавамо неправилно – већ пре свега зато што су ти људи свесно направили избор, они свесно не желе да се одрекну од греха.

Архимандрит Андреј Конанос

Хајде дакле да васпитавамо и своју децу без психолошког притиска!

Како је предивно исправљати некога, не свађајући се никада са њим! Како је добро када човек по твојим очима схвата шта желиш да му кажеш, када осећа твоју љубав и одговара истим. И где год да оде, увек ће се вратити јер ће га благодат твоје душе обавезно позвати назад. Тако је учинио и Старац Порфирије. Тај човек је изменио свој живот без притискања. Како је то предивно и правилно! Да нас нико не приморава на силу да нешто радимо. Да можемо у Цркви да се осећамо слободно и да се трудимо, радосно говорећи: „Зар могу да будем толико незахвалан према Господу, Који све види, све зна, Који ме не кажњава, даје ми шансу да постанем бољи? Не, никако нећу бити такав!“ Наш Бог је добар и милосрдан, Он није некакво страшило које нас вечно принуђује. Хајде дакле да васпитавамо и своју децу без психолошког притиска, хајде да их не плашимо. Тај строги, ужасни бог који нас грди, који нам се чини чудовишним – то није наш Бог!

Старац Пајсије је говорио да га је мајка од малих ногу научила да се моли, не говорећи му никада о молитви. „Када смо били мали“, сећао се он, „говорили смо у себи: ‘Господе Исусе Христе, помилуј ме!’ Наша мама нас никада није приморавала да то изговарамо, није захтевала да се помолимо. Ми смо једноставно слушали како је она изговарала: ‘Господе Исусе Христе, помилуј ме!’ док је месила тесто за хлеб“.

Тако је и потребно живети. Ради свој посао, а другога остави на миру. Не оптерећуј се њиме. Брини се за спокој у својој души, а он ће осетити леп мирис твоје душе, он ће га схватити. Мајка Старца Пајсија им је додавала јело из пећи и изговарала молитву, падала би виљушка на под,

она се није нервирала, разбијала се чаша, његова мајка се молила.

„То нам је она предала, осећали смо се као у Рају, волели смо да остајемо код куће и то је била утеха за наше родитеље“.

Упоредите ове речи са речима једног младића:

– Када долазим кући, не осећам никакву радост. Не волим своју кућу, иако је велика, лепа, прекривена теписима, клима уређајима; не свиђа ми се, непријатно ми је у њој.

Замисли се, зашто се твоје дете не осећа код куће тако добро, као што се осећао Старац Пајсије у свом дому? Једном приликом ми је дошла мајка једног младог човека и рекла: – Оче, мој син долази теби на исповест већ шест месеци и ипак није престао да пуши! Шта радиш ти све то време?

– А шта ти хоћеш да ја радим?

– Па... Треба да буде неки резултат!

– А ти ниси приметила никакав резултат?

– Не, моје дете пуши као и раније!

– А то што твој син наставља да долази на исповест, без обзира што пуши, зар то није добро? – Али, оче, ја сам мислила да ти можеш да утичеш на младе.

– Па зар то није добар утицај? Што он долази и често се исповеда?

– Да, али не само то, он треба да прекине да пуши!!!

Другим речима, тако ти желиш да укажеш свом детету шта треба да исправи у себи. А како ће он то учинити, како ће он то исправити? Ако си тако добра мајка, зашто ти сама не учиниш то чудо, већ га тражиш од мене? Уради то ти! Исправи своје дете! Постоје деца која желе да учине сто грехова, али се боре са собом, уздржавају се и учине само три, само два, само један грех. Млади човек има много жеља које га муче. Духовник све то зна. Зна, зато што младић говори:

– Оче, желим да урадим и то и то, али од свега тога, ја само пушим.

Ја не говорим да је добро када пушиш, али и то је боље него да учиниш сто других грехова... Бог види да је и то пушење – борба коју млади човек има. Али његовој мајци то не могу да објасним. Она види све по своме и сви ми гледамо на то што се догађа, јако уско, на људски начин.

Бог гледа на наш живот са свих страна и зна све о сваком човеку, његово душевно стање, проблеме, унутрашње расположење.